

Uzasadnienie

do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o systemie oceny zgodności

Obecna nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne ma głównie na celu dostosowanie jej przepisów do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej:

- *2004/8/WE z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG (Dz. Urz. WE L 52 z 21.02.2004)*¹,

W projekcie wprowadzono również przepisy wprowadzające zmiany doprecyzowujące niektóre obowiązujące przepisy wynikające z doświadczeń w ich wprowadzaniu i funkcjonowaniu rynku energii elektrycznej służące rozwojowi wysokosprawnej kogeneracji.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy (art.15), jej implementacja w krajowym ustawodawstwie powinna zostać wprowadzona za pomocą przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych najpóźniej w terminie do 21 lutego 2006 r. Występujące opóźnienie wynika ze skomplikowania regulowanej materii, przedłużenia się prac w Komisji Europejskiej nad wytycznymi do wdrażania dyrektywy, w tym określeniem szczegółowego sposobu obliczania ilości energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz przedłużaniem się konsultacji wprowadzanych mechanizmów wsparcia dla kogeneracji.

Nowelizacja Prawa energetycznego zmienia zasadniczo zakres dotychczasowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji z wytwarzaniem ciepła. Proponuje się, aby obowiązek zakupu przez przedsiębiorstwa zobowiązane odpowiedniej ilości energii elektrycznej został zastąpiony obowiązkiem uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnym skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła użytkowego w kogeneracji, określanej co do ilości zgodnie z wymaganiami dyrektywy, uzyskanych na rynku giełdowym po cenach rynku konkurencyjnego, ograniczonej wysokością jednostkowej opłaty zastępczej, odpowiadającej różnicy pomiędzy średnimi kosztami wytwarzania energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym i w jednostkach kogeneracji, lub uiszczenia opłaty zastępczej. Potwierdzeniem realizacji obowiązku będzie uzyskanie i przedłożenie do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) odpowiedniej ilości świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji.

Obowiązek ten w proponowanej formie wprowadzony by został na okres pięciu lat 2007-2011. Z uwagi na przyjęcie przez Radę Ministrów w marcu 2006 r. „Programu dla elektroenergetyki”, który przewiduje szereg działań mających na celu stworzenie warunków dla rozwoju konkurencji na rynku energii elektrycznej oraz konsolidację pionową wytwórców, dystrybucji i obrotu energią elektryczną niezbędne jest zapewnienie w nowej sytuacji warunków dla funkcjonowania i rozwoju niezależnych lokalnych podmiotów nie objętych konsolidacją i zapewnienia dostaw ciepła użytkowego do odbiorców, w szczególności z rozproszonych i mniejszych źródeł energii, w tym zużywających droższe paliwa gazowe.

---

¹ Directive 2004/8/EC of the European Parliament and of the Council of 11 February 2004 on the promotion of cogeneration based on a useful heat demand in the internal energy market and amending Directive 92/94/EEC (OJ L 52, p. 50).

Przyjęty w projekcie ustawy mechanizm wsparcia wysokosprawnej kogeneracji zgodny jest z przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2006r. ww. dokumentem pt. „*Program dla elektroenergetyki*”. W części 3 „Programu” zawierającej program działań w zakresie ograniczenia szkodliwego wpływu energetyki na środowisko założono uruchomienie w 2007r. rynku praw majątkowych, wynikających z gwarancji pochodzenia energii elektrycznej produkowanej w skojarzeniu z ciepłem (czerwone certyfikaty).

Sposób ten również akceptowany był przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do czasu przyjęcia przez Rząd „*Programu dla elektroenergetyki*”. Obawy URE i niezależnych wytwórców w kogeneracji o możliwość ulokowania energii z kogeneracji na rynku po konsolidacji pionowej dużych wytwórców energii i spółek dystrybucyjnych, a zwłaszcza z ich rynkiem energii wynikają z istniejącego niewykorzystania zdolności wytwórczych energii. W trakcie prac nad projektem rozważane było wnioskowane głównie przez wytwórców energii w kogeneracji, przedsiębiorstwa ciepłownicze i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki utrzymania również obecnego obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji po średnich cenach rynkowych.

Wg analizy wykonanej w 2005 r. przez Agencję Rynku Energii S.A. w 2004 r. produkcja energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji stanowiła 15,7 % krajowej produkcji energii elektrycznej brutto oraz 22,6 % energii dostarczanej odbiorcom końcowym. Odpowiednie wielkości dla produkcja energii elektrycznej w pełnym skojarzeniu objętej obowiązkiem zakupu stanowiły odpowiednio w 2004 r. 10,8 % i 15,65 %. Daje to wzrost udziału w przypadku utrzymania obowiązku zakupu energii elektrycznej o ok. 7% i wyłączenie dodatkowej części energii elektrycznej z rynku konkurencyjnego.

W związku z możliwym potencjalnym wzrostem w ilości energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnym skojarzeniu udział energii objętej obowiązkiem zakupu uległby w następnych latach dalszemu zwiększeniu. Nie sprzyjałoby to dążeniu wytwórców do efektywności wytwarzania ale powodowałoby większe naciski na podwyższanie cen energii elektrycznej dla odbiorców.

Wprowadzenie obrotu prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz odejście od obowiązku zakupu energii elektrycznej z kogeneracji jest zgodne z rynkowymi zasadami funkcjonowania elektroenergetyki, które powinny zostać uwzględnione przez państwa członkowskie zgodnie z wdrażaną dyrektywą.

Określenie i wprowadzenie skuteczniejszych mechanizmów wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji i przynoszących realny wzrost wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji wymaga opracowania szczegółowej analizy potencjału, określenia barier ograniczających rozwój kogeneracji, określenia mechanizmów wsparcia rozwoju w kierunkach najbardziej efektywnych oraz uzyskania wymaganych uzgodnień, a także ich notyfikacji w Komisji Europejskiej w zakresie pomocy publicznej. W 2004 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A. wykonała opracowanie pt. „*Analiza skutków technicznych i ekonomicznych wprowadzania w Polsce Dyrektywy CHP 2004/8/WE*”. W analizie wskazano na uzasadnioną technicznie i ekonomicznie możliwość zwiększenia mocy zainstalowanej elektrycznej w kogeneracji o ok. 3000 – 4000 MW. W opracowaniu tym wskazano, że system wspierania rozwoju kogeneracji powinien być spójny z systemem wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii. W opracowaniu wskazuje się też na potrzebę utworzenia centralnego funduszu wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii i kogeneracji opartego o opłaty ekologiczne płacone przez odbiorców energii, które pozwolą na dopłaty dla wytwórców w kogeneracji, proporcjonalne do uzyskanej oszczędności energii pierwotnej. Ponadto za niezbędne uznano zapewnienie obowiązku pierwszeństwa zakupu energii z wysokosprawnej kogeneracji na

rynku bilansującym przez operatorów według zasad zatwierdzonych przez Prezesa URE na tym rynku, która nie znalazła nabywców na rynku konkurencyjnym. W obecnym projekcie utrzymano więc obowiązek odbioru energii z wysokosprawnej kogeneracji przez operatorów systemu na rynku bilansującym.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy w Ministerstwie Gospodarki prowadzone są prace nad szczegółową analizą krajowego potencjału dla stosowania wysokosprawnej kogeneracji opartego o ekonomiczne zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, w tym określenie barier i strategii działań dla rozwoju wysokosprawnej kogeneracji.

W 2005 r. wykonano ocenę potencjału kogeneracji w Polsce na bazie danych za 2004 r. Bazą do dalszych analiz przewidzianych do wykonania w 2006 r. są wytyczne Komisji Europejskiej zawierające zharmonizowane wartości sprawności w układach rozdzielonych, które przewidywane są do przyjęcia w Komisji w III kw. br. Brak przyjęcia tych wielkości jest jedną z przyczyn opóźnień we wdrażaniu dyrektywy.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w preambule dyrektywy sposób określania ilości energii elektrycznej, ciepła użytkowego i paliw zużywanych w kogeneracji służących do określania energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji określa dyrektywa, wytyczne Komisji, które uwzględniono w projekcie ustawy oraz w projekcie rozporządzenia, które będzie wydane na podstawie art. 9a ust. 10 ustawy – Prawo energetyczne.

W szczególności dotyczy to pkt 17 i 25 preambuły wskazującej na potrzebę zapewnienia, że korzyści z ciepła użytkowego wytworzonego w kogeneracji nie zostaną utracone poprzez straty w sieciach dystrybucyjnych, a systemy wsparcia zostaną oparte o ekonomicznie uzasadnione zapotrzebowanie na ciepło użytkowe. W tym celu m. in. działalność ta, w przypadku wystąpienia z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji i korzystania ze wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji, objęta będzie koncesjonowaniem i zatwierdzaniem taryf dla energii elektrycznej oraz podlegać będzie kontroli Prezesa URE.

Z uwagi na brak uwzględnienia internalizacji kosztów zewnętrznych środowiska w cenach energii oraz brak rozwiązania problemu kontraktów długoterminowych w elektroenergetyce i wynikających stąd nie pełni właściwego funkcjonowania rynku hurtowego energii elektrycznej potrzebne jest obecnie wsparcie dla wykorzystywania istniejących jednostek kogeneracji i możliwości wytwarzania energii w tych jednostkach w wysokosprawnej kogeneracji, zwłaszcza w jednostkach kogeneracji o małej skali i zużywających paliwa gazowe.

Wsparcie kierowane dla całej energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji wynikające ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia przewidziane jest w okresie przejściowym, w którym powinno nastąpić wdrożenie rozwiązań rynkowych w obrocie hurtowym oraz wypracowanie i wprowadzenie mechanizmów wsparcia bardziej efektywnych i skierowanych na nowe i modernizowane jednostki kogeneracji.

Nowelizacja Prawa energetycznego realizuje cel Dyrektywy (art.1), którym jest zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa bezpieczeństwa dostaw poprzez stworzenie zasad i ram dla identyfikowania i oznakowania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji oraz jej wspierania dla wykorzystania istniejących jednostek kogeneracji i możliwego rozwoju produkcji ciepła i energii elektrycznej w układzie kogeneracji o wysokiej sprawności opartej na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe i oszczędnościach energii pierwotnej na wewnętrznym rynku energii, z uwzględnieniem

specyficznych uwarunkowań krajowych, szczególnie w odniesieniu do warunków klimatycznych i ekonomicznych.

Priorytetem Unii Europejskiej w zakresie funkcjonowania wewnętrznego rynku energii elektrycznej jest promowanie wysokosprawnej kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe. Przyczynia się to bowiem do oszczędzania energii pierwotnej, unikania strat sieciowych oraz ograniczania emisji szkodliwych substancji. Ponadto efektywne użytkowanie energii wytwarzanej w kogeneracji zapewnia bezpieczeństwo dostaw energii oraz konkurencyjność na rynku energii elektrycznej. W związku z powyższym mechanizmem wsparcia przewidzianym Nowelizacją objęta będzie jedynie energia elektryczna wytwarzana w wysokosprawnej kogeneracji spełniająca kryteria dyrektywy.

Nowelizacja ujednocila definicję kogeneracji, określając, iż jest to równoczesne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego (art.3 lit.a Dyrektywy). W przypadku instalacji wytwórczych wyposażonych w urządzenia do oddzielnego wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła, wytwarzanie w takich jednostkach nie jest uznawane za kogenerację. Należy mieć przy tym na uwadze, iż wytwarzane w kogeneracji ciepło jest *ciepłem użytkowym*, służącym zaspokajaniu niezbędnego popytu na ciepło i chłód (art. 3 lit b Dyrektywy).

Nowelizacja wprowadza definicję *jednostki kogeneracji* (art.3 lit l Dyrektywy), która dotychczas definiowana była w rozporządzeniu wykonawczym dotyczącym obowiązku zakupu energii z kogeneracji. Nowelizacja wprowadza również definicję *energii elektrycznej z kogeneracji* (art.3 lit d Dyrektywy) oraz energię elektryczną z wysokosprawnej kogeneracji. Nie zawsze cała energia elektryczna wytworzona w kogeneracji będzie równa energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, która będzie również objęta wsparciem. Celem Nowelizacji w tym zakresie jest ustalenie jednolitej metody obliczania ilości energii elektrycznej uzyskanej z wytwarzania w kogeneracji. Przyjęty sposób obliczania ilości energii elektrycznej odpowiada metodzie obliczania zgodnie z wymogami Dyrektywy.

Przyjęta metoda powinna pozwalać na zmiany dostosowawcze uwzględniające postęp techniczny. Zgodnie z postanowieniami Nowelizacji energia elektryczna wytwarzana w kogeneracji jest równa całkowitej rocznej produkcji energii elektrycznej wytworzonej przez daną jednostkę wytwórczą mierzonej na zaciskach generatora ze sprawnością przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło łącznie co najmniej 75% lub 80% (w zależności od typu jednostek wytwórczych), a w źródle energii o średniorocznej sprawności przemiany niższej - równa iloczynowi współczynnika energii elektrycznej do ciepła i rocznej ilości wytworzonego ciepła użytkowego.

Nowelizacja, w ślad za Dyrektywą, stawia pierwszeństwo energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Kryterium uznania wytwarzania energii elektrycznej w kogeneracji jako wytwarzania w wysokosprawnej kogeneracji jest uzyskanie oszczędności energii pierwotnej powyżej 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o zharmonizowanych referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego lub - dla źródeł o mocy osiągalnej elektrycznej poniżej 1 MW- uzyskanie oszczędności energii pierwotnej. Przedsiębiorstwo występujące z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji powinno uzyskać w jednostce kogeneracji co najmniej 10 % oszczędność energii pierwotnej w porównaniu do odpowiednich jednostek wytwarzających tylko ciepło użytkowe i tylko energię elektryczną.

Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy obliczanie oszczędności energii pierwotnej zawartej w paliwie uzależnione jest od referencyjnych wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego, rozumianej jako sprawność rozdzielonego wytwarzania ciepła albo energii elektrycznej, stosowaną do wyliczenia oszczędności energii pierwotnej w wyniku

zastosowania kogeneracji zamiast rozdzielonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. Referencyjne wartości powinny zostać ustalone oddzielnie dla wytwarzanego ciepła i energii elektrycznej. W tym celu Komisja Europejska zobowiązana została Dyrektywą (art.4 ust. 1 Dyrektywy) do określenia tychże wartości referencyjnych do dnia 21 lutego 2006 r.

Nowelizacja przewiduje, iż minister właściwy do spraw gospodarki wprowadzi te wartości referencyjne sprawności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła, w drodze rozporządzenia (art. 9a ust. 10).

Nowelizacja wprowadza do Prawa energetycznego nową instytucję – *świadcstwo pochodzenia* z kogeneracji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji, spełniając w ten sposób wymóg nałożony przez Dyrektywę (art.5 Dyrektywy). Dyrektywa nie określiła sposobu wykorzystywania gwarancji pochodzenia.

Nowelizacja nakłada na ministra właściwego do spraw gospodarki obowiązki w następującym zakresie:

- obowiązek opublikowania raportu oceniającego postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji (wg art.6 ust. 3 i art.10 ust. 2 Dyrektywy pierwszy raport należy przedstawić do dnia 21 lutego 2007 r., a następne co cztery lata);
- obowiązek przedkładania Komisji Europejskiej corocznie danych statystycznych dotyczących krajowej produkcji energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w kogeneracji, istniejących zdolności wytwarzania w kogeneracji, paliw wykorzystywanych przy wytwarzaniu w kogeneracji, oszczędności energii pierwotnej zawartej w paliwie (wg art.10 ust. 3 Dyrektywy corocznie do 31 grudnia każdego roku kalendarzowego).

Zgodnie z ustawą o statystyce publicznej, właściwy organ administracji rządowej w sprawach statystyki będzie przekazywał dane statystyczne określone dyrektywą do Komisji Europejskiej. Program badań statystycznych na 2006 r. przyjęty przez Radę Ministrów uwzględnia przedmiotowy zakres badania statystycznego. Pierwszy raport w tym zakresie został opracowany w listopadzie 2005 r. Koszty dodatkowych obowiązków statystycznych finansowanych z budżetu na 2006 r. określono w budżecie jednostki prowadzącej te badania.

Ponadto Dyrektywa nakłada obowiązek opublikowania raportu oceniającego środki podjęte w celu zapewnienia niezawodności działania systemu świadectw pochodzenia oraz zawierającego analizę krajowego potencjału dla stosowania wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnym skojarzeniu (wg art.10 ust.1, art.5 ust.3, art.6 ust.1, art.9 ust.1 i 2 Dyrektywy) do dnia 21 lutego 2006 r. Realizacja tego zadania zostanie zrealizowane przez Ministra Gospodarki w br z uwzględnieniem wytycznych Komisji Europejskiej na podstawie przyjętych przez Komisję zharmonizowanych referencyjnych wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego.

W ten sposób Nowelizacja Prawa energetycznego realizuje obowiązki sprawozdawcze nałożone Dyrektywą na Państwa Członkowskie.

Oprócz wspomnianych powyżej obowiązków nałożonych na Państwa Członkowskie Dyrektywa wymaga, aby Państwa Członkowskie zagwarantowały następujące środki wspomagające rozwój wytwarzania w skojarzeniu:

- zapewnienie pierwszeństwa przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji oraz mogą też zapewnić pierwszeństwo dostępu do systemu elektroenergetycznego tej energii z uwzględnieniem możliwości systemu,

określenia zasad pokrywania kosztów przyłączeń do sieci i rozbudowy sieci dla potrzeb jednostek kogeneracji (art.8 ust.1 Dyrektywy);

- zagwarantowanie, do czasu aż wytwórcy energii elektrycznej w kogeneracji uzyskają prawo wyboru sprzedawcy, aby taryfy na zakup rezerwowej i dodatkowej energii elektrycznej niezbędnej dla celów wytwarzania w kogeneracji przez wytwórców będących odbiorcami uprawnionymi, były ustalane na podstawie opublikowanych taryf i warunków (art.8 ust.2 Dyrektywy);
- możliwość wprowadzenia regulacji ułatwiających małym wytwórcom energii w kogeneracji w małej skali (o mocy zainstalowanej poniżej 1 MW_e) dostępu do sieci elektroenergetycznych (art.8 ust.3 Dyrektywy).

Mając na względzie, iż powyższe środki już funkcjonują w Prawie energetycznym, a wszyscy wytwórcy energii z kogeneracji mają już prawo wyboru sprzedawcy energii elektrycznej, Nowelizacja przewiduje jedynie doprecyzowanie obowiązujących przepisów w tym zakresie zgodnie z przepisami dyrektyw, że dotyczą one wysokosprawnej kogeneracji.

Uzasadnienie szczegółowe

Art.3 pkt 33-38 i art.9a ust 8d. Nowelizacja wprowadza do Prawa energetycznego pojęcia używane w Dyrektywie, które w chwili obecnej nie są definiowane. Zgodnie z wymogiem Dyrektywy wprowadzona została definicja "*kogeneracji*". Dotychczas brak było w Prawie energetycznym znaczenia tego pojęcia, chociaż istniał obowiązek zakupu energii elektrycznej pochodzącej właśnie ze skojarzenia. W Nowelizacji wprowadza się pojęcie "*jednostki kogeneracji*".

Zamieszczone w art. 9a ust. 8d określenie sposobu obliczenia *energii elektrycznej z kogeneracji*" ma na celu doprecyzowanie, iż za energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji, która może zostać uznana za energię wytworzoną w wysokosprawnej kogeneracji po spełnieniu warunku uzyskania oszczędności rocznej, o której mowa w art. 3 pkt 38, rozumie się energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji z wytwarzaniem ciepła użytkowego równą:

- całkowitej rocznej produkcji energii elektrycznej wytworzonej przez jednostkę kogeneracji mierzonej na zaciskach generatora lub ogniwa paliwowego, ze średnioroczną sprawnością przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło co najmniej równą granicznej dla poszczególnych rodzajów jednostek kogeneracji określonej rozporządzeniem, o którym mowa w art. 9a ust. 10 (wg. Dyrektywy 75% dla urządzeń wytwórczych typu: turbina parowa przeciwprężna, turbina gazowa z odzyskiem ciepła, silnik spalinowy, mikroturbiny, silniki Stirlinga, ogniwa paliwowe, lub co najmniej 80% dla urządzeń wytwórczych typu: układ gazowo - parowy z odzyskiem ciepła oraz turbina parowa upustowo – kondensacyjna); lub
- iloczynowi rzeczywistego współczynnika energii elektrycznej do ciepła i rocznej ilości wytworzonego ciepła użytkowego w jednostce kogeneracji o średniorocznej sprawności przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło mniejszej niż graniczna (odpowiednio 75% lub 80%) określona zgodnie z przepisami rozporządzenia, o którym mowa w art. 9a ust. 10.

Nowelizacja wprowadza definicję "*wysokosprawnej kogeneracji*", przez którą rozumieć należy wytwarzanie energii elektrycznej w kogeneracji, które zapewnia:

- oszczędność energii pierwotnej w wysokości nie mniejszej niż 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego; lub

- oszczędność energii pierwotnej w jednostkach kogeneracji o mocy osiągalnej elektrycznej poniżej 1MW.

Zaznaczyć należy, iż zgodnie z Nowelizacją jedynie energia elektryczna spełniająca wymóg zapewnienia takiej właśnie oszczędności, może uzyskać świadectwo pochodzenia z kogeneracji i być obejmowana mechanizmami wsparcia, w tym podlegać będzie obowiązkowi uzyskiwania i umarzania świadectw pochodzenia z kogeneracji wydanych dla tej energii.

W związku z tym, iż za energię elektryczną wytwarzaną w kogeneracji Nowelizacja uznaje, w ślad za Dyrektywą, jedynie energię wytwarzaną w jednoczesnym procesie wytwarzania ciepła użytkowego w celu zaspokojenia ekonomicznie uzasadnionego popytu na ciepło lub chłodzenie, proponuje się wprowadzenie definicji "*ciepła użytkowego w kogeneracji*", którego produkcja służyć ma zaspokajaniu niezbędnego popytu na ciepło i chłód.

Nowelizacja Prawa energetycznego wprowadza również definicję "*referencyjnej wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego*", która jest podstawą do obliczania oszczędności energii pierwotnej.

Definicje zawarte w Nowelizacji Prawa energetycznego odzwierciedlają znaczenie nadane im w Dyrektywie.

Art.7 ust.8 pkt 3. Doprecyzowanie zasad ustalania opłat za przyłączenie do sieci polega na dookreśleniu źródeł wytwarzających energię elektryczną w „*wysokosprawnym skojarzeniu*”, co wynika z art. 8 ust 1 i 3 Dyrektywy, która przewiduje możliwość wprowadzania ułatwień w dostępie do systemu elektroenergetycznego dla energii elektrycznej wyprodukowanej w wysokosprawnym skojarzeniu w skojarzonych jednostkach wytwórczych o mocy elektrycznej poniżej 1 MW. Ułatwienie polega na ustaleniu dla tych źródeł opłaty za przyłączenie do sieci w wysokości połowy nakładów ponoszonych przez przedsiębiorstwo sieciowe na przyłączenie tych źródeł do sieci.

Art.9a ust. 5, 8– 8e. Nowelizacja Prawa energetycznego zastępuje treść dotychczasowego obowiązku zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła obowiązkiem uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia lub uiszczenia opłaty zastępczej. Energia elektryczna wytwarzana w kogeneracji objęta obowiązkowym zakupem stanowi ok. 15 % energii elektrycznej w skali kraju sprzedawanej odbiorcom końcowym. Uwzględniając na podstawie wykonanych analiz dla 2004 r. przez Agencję Rynku Energii S.A. możliwy wzrost tego udziału o ok. 7 % do wysokości 22 - 23 % krajowego zużycia energii elektrycznej obecnie utrzymywanie w dłuższym okresie dotychczasowego obowiązku zakupu oferowanej energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji stanowiłoby istotne ograniczenie dla rozwoju rynku energii elektrycznej. Przyjęto wzrost w „*Programie dla elektroenergetyki*” w 2010 roku udziału energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji w wytwarzaniu krajowym z 15 % (ok. 24 TWh) w 2004 r. do poziomu 22-23 % krajowej produkcji (ok. 38 TWh) w 2010 r.

Dlatego też proponuje się zastąpienie tego obowiązku w okresie przejściowym, do czasu wypracowania i notyfikacji innych sposobów wsparcia dla kogeneracji, bardziej rynkowym obowiązkiem uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej. Przyjęty poziom jednostkowej opłaty zastępczej wynoszący od 15 % do 30% lub do 90 % (dla małych źródeł do 1 MW i zużywających paliwa gazowe) ceny średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym pozwoli uzyskać przychody ze sprzedaży praw majątkowych do wysokości 17,6 do 35 zł/MWh lub do 116 zł./MWh obliczony dla cen ogłoszonych w komunikacie Prezesa URE za 2005 r.

Zakładając, że ceny sprzedaży energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji będą niższe o ok. 5 % od cen sprzedaży energii na rynku konkurencyjnym oraz że sprzedaż

praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia z kogeneracji będzie odbywała się po cenach niższych o ok. 15 % od jednostkowych opłat zastępczych, możliwe ceny sprzedaży energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji mogą osiągnąć poziom od 125 zł/MWh do 142 zł/MWh lub 215 zł/MWh (dla źródeł o mocy zainstalowanej do 1 MW lub zużywających paliwa gazowe).

Dodatkowym elementem, który będzie miał wpływ na obniżkę kosztów wytwórców będzie wprowadzenie projektowanych zmian w zasadach naliczania podatku akcyzowego, gdy wytwórcy nie będą płatnikami tego podatku, oraz uzyskanie przychodów z tytułu wprowadzenia handlu pozwoleniami na emisję zanieczyszczeń, a także likwidacja kontraktów długoterminowych i wprowadzenie stawek opłat przesyłowych uwzględniających lokalizację wytwórcy. Uwzględniając powyższe zmienne warunki funkcjonowania wytwórców Prezes URE będzie mógł co roku ustalać wysokość jednostkowych opłat zastępczych w ramach ustalonego przedziału.

Uzyskana średnia cena sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu w 2005 r. wg komunikatu Prezesa URE wyniosła 136,19 zł /MWh. Tak więc dla warunków 2005 r. łączne średnie przychody wytwórców energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji przy przyjętych rozwiązaniach pozwalają na pokrycie uzasadnionych kosztów wytwarzania oraz nie powinny powodować większego wzrostu cen dla odbiorców.

Proponowana forma obowiązku przy odpowiedniej wysokości tego obowiązku przekraczającej możliwą podaż tej energii powinna pozwolić w najbliższych latach na rozwój wysokosprawnego kogeneracyjnego rynku energii elektrycznej oraz zapewnić sprzedaż przez wytwórców energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji po konkurencyjnych cenach rynkowych, której produkcja uzależniona jest od produkcji ciepła użytkowego. W tym czasie powinny zostać opracowane inne mechanizmy wsparcia rozwoju wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji, zgodne z zasadami rynkowymi nakierowane w sposób indywidualny na wymagające wsparcia nowe lub modernizowane jednostki kogeneracji.

Zastosowanie cen rynku konkurencyjnego w sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji, dodatkowych przychodów ze sprzedaży praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia z kogeneracji, opłat zastępczych oraz minimalnych kar za niewykonanie obowiązku wzmocnić powinno pozycję rynkową wytwórców energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnym skojarzeniu oraz zapewnić im pokrycie kosztów produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w uzasadnionej wysokości. Wysokość ustalonego w rozporządzeniu wykonawczym poziomu obowiązku na podstawie możliwej ilości tej energii oferowanej do sprzedaży oraz opłata zastępcza i minimalna kara, a także oddzielne ustalenie obowiązku dla świadectw pochodzenia dla wytwórców zużywających gaz ziemny lub wytwarzających energię na małą skalę, powinno zapewnić, że wprowadzany system nie będzie powodował nieuzasadnionego wzrostu cen energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, a będzie jednocześnie służył rozwojowi wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji.

Ilość energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji w jednostkach kogeneracji zużywających paliwa gazowe oraz o mocy zainstalowanej do 1 MW wynosi ok. 2,5 – 3 % energii elektrycznej wytworzonej w kraju. Koszty wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji w jednostkach lokalnych zużywających paliwo gazowe wynoszą ok. 210 zł/MWh i są istotnie wyższe niż średnie koszty wytwarzania w jednostkach zużywających węgiel. Wg danych statystycznych różnica ta wynosi ok. 70 zł za 1 MWh. Różnica ta jest znacznie mniejsza w odniesieniu do kosztów energii elektrycznej z jednostek objętych kontraktami długoterminowymi. Koszty te nie uwzględniają kosztów zewnętrznych wpływu wytwarzania

energii w jednostkach zużywających węgiel na środowisko. Uwzględniając koszty zewnętrzne oraz różnice w kosztach ponoszonych na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej pomiędzy źródłami lokalnymi zużywającymi paliwa gazowe oraz elektrowniami i elektrociepłowniami zużywającymi węgiel całkowite koszty zaopatrzenia w energię elektryczną są konkurencyjne w lokalnych elektrociepłowniach opalanych gazem ziemnym. Dlatego też korzystniejszym jest tworzenie warunków dla rozwoju kogeneracji rozproszonej dla zaspokajania rosnących potrzeb kraju na energię elektryczną. Dlatego też oddzielne określenie obowiązku dla jednostek kogeneracji o małej skali i zużywających paliwa gazowe wydaje się uzasadnione.

Ponadto obecnie nowoczesne jednostki kogeneracji, wytwarzające energię elektryczną w wysokosprawnej kogeneracji, zużywające gaz ziemny, uzyskujące sprawność przemiany energii chemicznej paliwa na poziomie ok. 85 % nie są w pełni wykorzystane i notują przerwy w wytwarzaniu, podczas gdy wykorzystywane są jednostki wytwórcze znacznie mniej efektywne energetycznie. (n.p. elektrociepłownia w Siedlcach). Obecny obowiązek zakupu oferowanej energii przez spółki obrotu i wytwórców nie jest w pełni realizowany i wytwórcy napotykać na poważne trudności w sprzedaży swojej energii wytworzonej w pełnym skojarzeniu (ze sprawnością przemiany powyżej 70 %). Jak wynika ze sprawozdania URE za 2005 r. faktyczny udział energii ze skojarzenia w sprzedaży odbiorcom końcowym wyniósł ok. 10,92 % (11,6 TWh) przy obowiązku wynoszącym na poziomie 13,7 % w 2005 r. (15% w 2006 r.). Ma to niekorzystny wpływ na środowisko i powoduje wzrost kosztów ogólnych działalności wytwórców, a także niekorzystnie oceniane jest przez opinię społeczną, że inwestycje służące środowisku nie są wykorzystywane.

Proponowane w art. 9a ust. 8e wyłączenie energii elektrycznej wytwarzanej w jednostkach kogeneracji objętych KDT z obowiązku uzyskania i umorzenia świadectw zmniejszy udział obowiązku o co najmniej 5 % w planowanym okresie stosowania proponowanych rozwiązań (do ok. 17 %). Koszty energii elektrycznej objętej kontraktami długoterminowymi, o których mowa w art. 45 ust. 1a ustawy – Prawo energetyczne, są już zawarte w taryfach przesyłowych i dystrybucyjnych, a energia ta kupowana jest w ramach Minimalnych Ilości Energii, co wynika z zapisów taryf przedsiębiorstw: PSE S.A i PSE - Operator. Energia z KDT objęta jest już preferencjami w postaci wnoszonych przez odbiorców opłat w składniku opłaty systemowej (składnik wyrównawczy), a ponadto energia ta rozdysponowana jest do spółek dystrybucyjnych, które praktycznie mają „obowiązek jej zakupu”. Do czasu rozwiązania tych kontraktów dodatkowe preferencje, obciążające odbiorców końcowych, nie powinny być stosowane, mając na uwadze możliwość naruszenia zakazu kumulowania pomocy publicznej.

Art. 9a ust. 10. Przepisy znowelizowanego art. 9a ust. 10 Prawa energetycznego doprecyzowują zakres delegacji ustawowej uprawniającej ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia wykonawczego określającego szczegółowy zakres obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji oraz wymagania dyrektywy dla wydania gwarancji pochodzenia.

W związku z wprowadzoną definicją energii elektrycznej z kogeneracji, bazującej na sprawności przemiany energii chemicznej paliwa w energię elektryczną i ciepło łącznie, wynikającą z dyrektywy zasadne jest szczegółowe określenie, w drodze rozporządzenia, sposobu obliczania sprawności przemiany zgodnie z jej wymaganiami.

Mając powyższe na uwadze proponuje się, aby rozporządzenie określało graniczne wielkości sprawności i szczegółowy sposób obliczania sprawności przemiany, który kwalifikować będzie wytworzoną energię elektryczną jako energię pochodzącą z wysokosprawnej kogeneracji. Jednocześnie rozporządzenie powinno określić sposób obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji w zależności od współczynnika energii

elektrycznej do ciepła dla jednostek kogeneracji o średniorocznej sprawności przemiany niższej niż wielkości graniczne (odpowiednio 75% lub 80%). Zasadne jest również sprecyzowanie w rozporządzeniu wykonawczym szczegółowego sposobu określenia wielkości oszczędności energii pierwotnej uzyskanej dzięki wytwarzaniu w kogeneracji w porównaniu z wytwarzaniem rozdzielonym. Tylko taka bowiem energia będzie mogła uzyskać świadectwo pochodzenia oraz być przedmiotem obowiązkowego odbioru i pierwszeństwa przesyłania i dystrybucji.

Rozporządzenie powinno określić również zharmonizowane referencyjne wartości sprawności dla wytwarzania rozdzielonego, oddzielnie dla ciepła i energii elektrycznej, służące do obliczania oszczędności energii pierwotnej uzyskanej w wyniku wytwarzania w kogeneracji, ustanowione przez Komisję Europejską. Sposób i szczegółowość regulacji rozporządzenia zależny jest od formy w jakiej zostaną wydane wytyczne Komisji Europejskiej.

Jednocześnie rozporządzenie wykonawcze powinno określić wielkość i sposób obliczania udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji, wynikającej z obowiązku w sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, oddzielnie dla obydwu grup jednostek kogeneracji, co jasno przedstawi nałożony obowiązek na zobowiązane przedsiębiorstwa.

Rozporządzenie w zakresie obowiązku uzyskiwania i przedstawiania do umorzenia praw majątkowych ze świadectw pochodzenia źródeł kogeneracji powinno określić sposób uwzględniania w kalkulacji taryf przedsiębiorstw zobowiązanych kosztów zakupu energii elektrycznej z kogeneracji.

Uwzględniając potrzebę zapewnienia zbytu energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji opalanych gazem ziemnym lub o małej skali o mocy elektrycznej nie wyższej niż 1 MW, z uwagi na wyższe koszty wytwarzania i uzyskiwane efekty, wprowadzono dla tych źródeł oddzielny obowiązek celem uzyskania odpowiedniego rozwoju także tych źródeł.

Art.9c ust. 6 i 7. Dookreślenie energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji wynika z art. 8 ust 1 i 3 Dyrektywy, która przewiduje możliwość wprowadzania ułatwień w dostępie do systemu elektroenergetycznego tylko dla tej energii. Utrzymanie obowiązku odbioru energii z kogeneracji przez operatorów wynikającego z ust. 7, służyć ma pełnemu zagospodarowaniu energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, która nie znajduje nabywcy na rynku, w sytuacji uchylecia obowiązku zakupu energii z kogeneracji. Planowana konsolidacja pionowa w elektroenergetyce oraz brak rozwiązań systemowych uwzględniających mniejsze koszty systemowe dla wykorzystania lokalnych źródeł energii z kogeneracji może powodować ograniczenie zakupu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji wytwarzanej przez niezależnych wytwórców.

Art.9l. Przepisy art. 9l wprowadzają do Prawa energetycznego instytucję świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, realizując wymóg zawarty w Dyrektywie.

Świadectwa pochodzenia umożliwią wytwórcom energii elektrycznej wykazanie, iż wytwarzana i sprzedawana przez nich energia elektryczna pochodzi z wysokosprawnej kogeneracji, jednocześnie świadectwo pochodzenia stanowić będzie środek do realizacji obowiązku uzyskania i umorzenia określonej ilości świadectw pochodzenia z kogeneracji.

Z postanowień Dyrektywy (art.5 ust.5 Dyrektywy) przeniesiono do art.9l Nowelizacji przepisy określające treść świadectwa pochodzenia oraz wniosku przedsiębiorstwa energetycznego o wydanie świadectwa pochodzenia.

Świadectwa pochodzenia z kogeneracji, podobnie jak świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii, wydawane będą przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Prezes URE jest organem regulacyjnym i nadzoru nad działalnością przedsiębiorstw energetycznych i jako taki jest odpowiednim organem administracyjnym w tym zakresie. Dyrektywa wymaga aby Państwa Członkowskie zapewniły nadzór nad wydawaniem świadectw pochodzenia. Możliwe jest to przez wyznaczenie organu niezwiązanego z działalnością wytwórczą i dystrybucyjną energii elektrycznej.

Wniosek o wydanie świadectwa pochodzenia wytwórcą składać będzie za jeden lub kilka miesięcy jednego roku kalendarzowego albo cały rok kalendarzowy w terminie 14 dni od dnia zakończenia wytworzenia energii elektrycznej wykazanej we wniosku na podstawie planowanej średniorocznej sprawności wytwarzania w danym roku. W terminie do dnia 15 lutego następnego roku przedsiębiorstwo energetyczne ma obowiązek przedłożyć Prezesowi URE sprawozdanie za poprzedni rok zawierające dane roczne za poprzedni rok kalendarzowy podawane we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia na podstawie faktycznie uzyskanej wielkości średniorocznej sprawności. Do sprawozdania dołącza się potwierdzenie danych zawartych w sprawozdaniu przez akredytowaną jednostkę oraz wniosek o umorzenie lub wydanie świadectw pochodzenia w ilości odpowiadającej różnicy pomiędzy wydanymi świadectwami i sprawozdaniem rocznym.

Polskie Centrum Akredytacji będzie prowadzi listę akredytowanych jednostek, które zatrudniają osoby o odpowiednich kwalifikacjach technicznych z zakresu kogeneracji oraz zapewniają niezależność w przedstawianiu wyników badań, obejmujących stwierdzenie zasadności oraz prawidłowości wniosków o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji. Polskie Centrum Akredytacji przekazuje listę tych jednostek Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki na jego wniosek oraz informuje go o zmianach. Służyć to powinno zgodnie z wymaganiami dyrektywy niezawodności działania systemu świadectw pochodzenia.

Prezes URE wydawał będzie świadectwa pochodzenia w formie zaświadczenia, na podstawie przepisów K.p.a., analogicznie do świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł energii.

Dla spełnienia wymagań Dyrektywy (art.5 ust.3 Dyrektywy), aby Państwa Członkowskie podjęły odpowiednie środki zapewniające, że świadectwa pochodzenia są zarówno dokładne jak i niezawodne proponuje się badanie, wniosków przedsiębiorstw energetycznych przez niezależne od przedsiębiorstw akredytowane laboratoria, znajdujące się w ww. wykazie prowadzonym przez Polskie Centrum Akredytacji.

Przyjęte rozwiązania umożliwiają przedsiębiorstwom energetycznym uzyskiwanie świadectw pochodzenia dla okresów krótszych niż rok, jednak nie częściej niż raz na miesiąc na podstawie historycznych i planowanych wielkości średniorocznej sprawności i oszczędności energii elektrycznej w danym roku i odpowiednich parametrów wynikających z pomiarów. W przypadku podania we wniosku danych niezgodnych ze stanem faktycznym Prezes URE będzie mógł nałożyć na przedsiębiorstwo energetyczne karę pieniężną na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy – Prawo energetyczne.

Przedsiębiorstwo energetyczne występujące z wnioskiem o wydanie świadectwa pochodzenia dla okresów miesięcznych zostało zobowiązane do rozliczenia faktycznej ilości energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym wykazanego w świadectwie pochodzenia w odniesieniu do ilości tej energii wynikającej ze zgłoszeń za poprzedni rok kalendarzowy. W przypadku wystąpienia nadwyżki ilości energii elektrycznej wynikającej ze zgłoszeń nad ilością energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji podanej w świadectwie pochodzenia, przedsiębiorstwo energetyczne będzie

zobowiązane umorzyć świadectwa pochodzenia w wysokości tej nadwyżki. Regulacje te mają zapewnić prawidłowe funkcjonowanie poprzez kontrolę systemu wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji.

Niezbędne jest określanie (we wniosku o wydanie świadectw pochodzenia, a następnie na świadectwie pochodzenia) ilości ciepła użytkowego i ilości paliwa zużytego do wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji ze względu na konieczność ograniczenia ewentualnych możliwości manipulacji ilościami ciepła i energii elektrycznej, które mają być wytworzone jednocześnie. Podstawą w kogeneracji jest produkcja ciepła użytkowego, przy której wytwarzana jest jednocześnie energia elektryczna, co oznacza, że nie można pomijać ilości ciepła użytkowego w przedstawianym wniosku o wydanie świadectw. W sytuacji gdy przedsiębiorstwo chce skorzystać z przywileju wspomagania kogeneracji musi dostosować układy pomiarowe umożliwiające pomiar danych podawanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia. Należy ponadto zwrócić uwagę, że dyrektywa kogeneracyjna nosi datę 11 lutego 2004 r. i środowisko kogeneracyjne mogło zapoznać się z zamieszczoną w dyrektywie informacją m.in. o konieczności pomiaru produkcji ciepła użytkowego.

Ponadto w art. 91 ust. 2 pkt 4) oraz ust. 4 pkt 4) ze względu na różnorodność możliwych sposobów wykorzystania ciepła wytworzonego w wysokosprawnym skojarzeniu oraz swobodę w deklaracji jego wykorzystania proponuje się ujęcie w delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia o określenie sposobu obliczania ciepła użytkowego, które może być wykorzystywane np. na potrzeby ciepłej wody użytkowej, centralnego ogrzewania, pary na potrzeby procesów technologicznych i chłodu.

W związku z wymaganiami dyrektywy dotyczących precyzyjnego opomiarowania źródeł kogeneracyjnych, koniecznym stało się wprowadzenie przepisów dotyczących potwierdzania przez operatora systemu elektroenergetycznego danych dotyczących ilości wytworzonej energii elektrycznej podawanej we wniosku. Działanie takie ma na celu zapewnienie większej „szczelności” systemu i wiarygodności składanych wniosków. Przy czym podobnie jak przy źródłach odnawialnych powinno zostać wyraźnie wskazane (w rozporządzeniu), że pomiar jest dokonywany na zaciskach generatora – w ustawie proponuje się odpowiednią delegację ustawową.

W odniesieniu do świadectw pochodzenia wydanych dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji objętych kontraktami długoterminowymi (ust. 12 i 13 art. 91) Prezes URE będzie ich automatycznie umarzał po ich wydaniu i do tych świadectw nie będą stosowane przepisy art. 9m.

Art.9m. Świadectwo pochodzenia będzie inkorporować prawa majątkowe, które będą zbywalne i stanowić będą towar giełdowy. Zbycie praw majątkowych będzie dokonywane przez giełdę towarową, analogicznie jak dla świadectw pochodzenia wydawanych dla energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii. Warunkiem ważności każdej transakcji będzie zarejestrowanie jej w rejestrze świadectw pochodzenia prowadzonym przez giełdę towarową. Ważność świadectw pochodzenia dla celów realizacji obowiązku ich pozyskania i umorzenia przyjęto bezterminową. Powinno to pozwolić na uzyskanie przez podmioty zobowiązane świadectw pochodzenia w ilości ustalonego obowiązku. Równocześnie wprowadzenie opłaty zastępczej ma kompensować wystąpienie niedoboru świadectw pochodzenia w niektórych latach, jak również działania spekulacyjne dla uzyskania wyższych cen tych świadectw pochodzenia.

Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia powstawać będą z chwilą zapisania świadectw pochodzenia po raz pierwszy na koncie ewidencyjnym w rejestrze i przysługiwać będą posiadaczowi tego konta.

Przeniesienie praw majątkowych następować będzie z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu w rejestrze świadectw pochodzenia.

Zgodnie z postanowieniami art.9m Nowelizacji przeniesienie praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia może być dokonywane w stosunku do całości bądź części praw majątkowych wynikających z tych świadectw, przy czym minimalna wartość praw majątkowych odpowiadać powinna 1 kWh energii elektrycznej. Transakcje zbycia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia będą rejestrowane przez giełdę towarową w rozumieniu ustawy o giełdach towarowych ("giełda towarowa"), w prowadzonym przez nią rejestrze gwarancji pochodzenia.

Art. 9m Nowelizacji nakłada na giełdę towarową szczegółowe obowiązki związane z prowadzeniem rejestru. Wpis do rejestru oraz dokonywane w nim zmiany podlegać będą opłacie w wysokości odzwierciedlającej koszty prowadzenia rejestru.

Prezes URE, na wniosek podmiotu zobowiązanego do uzyskania i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia, umarzał będzie gwarancje pochodzenia. Z chwilą umorzenia gwarancji pochodzenia wygasają będą prawa majątkowe z nich wynikające. O wydaniu lub umorzeniu świadectw pochodzenia Prezes URE informował będzie giełdę towarową w celu wprowadzenia do rejestru lub wykreślenia praw majątkowych wynikających ze świadectw z rejestru. Dla ograniczenia spekulacji prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia z kogeneracji do realizacji obowiązku uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz ograniczenia wzrostu cen energii elektrycznej z tego powodu zalicza się tylko prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w danym roku kalendarzowym.

Art.9n ust. 1. Nowelizacja, w ślad za postanowieniami Dyrektywy (art.6 ust.3 i art.10 ust. 2 Dyrektywy), nakłada na ministra właściwego do spraw gospodarki obowiązek opracowywania co cztery lata raportu oceniającego postęp osiągnięty w zwiększaniu udziału energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji. Dyrektywa stanowi, iż na wniosek Komisji Europejskiej, wyrażony na sześć miesięcy przed wyznaczonym terminem, Państwo Członkowskie ma obowiązek opublikowania raportu. Art.9n ust. 2 stanowi implementację art.8 ust.3 Dyrektywy zobowiązującego Państwa Członkowskie do powiadamiania Komisji Europejskiej o wprowadzanych ułatwieniach w dostępie do sieci dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostkach skojarzonych poniżej 1 MW.

Art. 19 i 20 ust. 2, pkt 3 zmiana mająca na celu dostosowanie przepisu do zmienionych pojęć stosowanych w ustawie zamiast pojęcia skojarzenie wprowadzono pojęcie „kogeneracji”. W art.20 w ust.2 pkt 1a Nowelizacji proponuje się, aby sporządzany przez gminy projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zawierał, oprócz obecnie przewidzianych w tym przepisie Prawa energetycznego propozycji w zakresie wytwarzania odnawialnych źródeł energii, również odpowiednie propozycje w zakresie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji. Powinno to służyć wspieraniu rozwoju wysokosprawnej kogeneracji przez gminy, które sporządzają dla swojego obszaru założenia i plany zaopatrzenia w paliwa gazowe i energię.

Art.23 ust.2. W związku z wprowadzeniem w art.9l Nowelizacji instytucji świadectwa pochodzenia, które mają być wydawane przez Prezesa URE, oraz w związku z wprowadzeniem potwierdzania wykonania obowiązku poprzez umarzenie świadectw pochodzenia z kogeneracji i ustalanie jednostkowej opłaty zastępczej w art.23 ust.2 Nowelizacji wprowadza się nowe kompetencje Prezesa URE, tj: wydawanie i umarzenie świadectw pochodzenia z kogeneracji i ustalanie jednostkowych opłat zastępczych. Ponadto w związku z proponowanym uchynieniem obowiązku zakupu i sposobu ustalania kar

pieniężnych za brak ich realizacji oraz ustalaniem jednostkowych opłat zastępczych przez Prezesa URE obecny przepis art.23 ust.2 pkt 18 lit a) w sprawie obliczania i ogłaszania średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, będzie zmieniony z dniem 1 stycznia 2008 r. Obecnie proponuje się ustalenie i publikowanie średnich cen energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji, które będą brane pod uwagę przy ustalaniu jednostkowych opłat zastępczych.

Art.32 ust.1 pkt 1. Wprowadzenie obowiązków wydawania i umorzenia gwarancji pochodzenia z kogeneracji w art.9a ust.8 wymaga objęcia koncesjonowaniem wszystkich wytwórców wytwarzających energię w kogeneracji, celem umożliwienia Prezesowi URE kontrolę przestrzegania tych obowiązków oraz zapewnienia wymaganych Dyrektywą pewności i dokładności systemu świadectw pochodzenia z kogeneracji.

Art.56 ust.1 pkt 1a. W związku ze zmianą sposobu realizacji obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji, zmianie ulegnie również przedmiot odpowiedzialności karnej za niewykonanie tego obowiązku. Karze pieniężnej podlegać będą wytwórcy za podawanie we wniosku o wydanie świadectw pochodzenia z kogeneracji danych niezgodnych ze stanem faktycznym, tj. niezgodnie z ilością energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji oraz nie realizujący obowiązku uzyskania umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej.

Art. 56 ust.2a pkt 3. Zmiana zakresu obowiązku, o którym mowa w art.9a ust.8 Nowelizacji spowodowała konieczność doprecyzowania określania sposobu obliczania kary pieniężnej z tytułu niewykonania tego obowiązku. Nowelizacja określa w tym punkcie minimalną wysokość kary pieniężnej, jaką wymierzyć może Prezes URE za niewypełnienie obowiązku przedłożenia do umorzenia świadectwa pochodzenia lub uiszczenia opłaty zastępczej. Minimalna wysokość kary pieniężnej obliczana będzie w sposób analogiczny dla minimalnej kary w przypadku obowiązku dla odnawialnych źródeł energii jako iloczyn współczynnika 1,3 i opłaty zastępczej która powinna zostać zapłacona i rzeczywiście zapłaconej opłaty zastępczej.

Inne zmiany ustawy.

Podstawą dla skuteczności wdrożenia mechanizmów wspierających wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu jest stworzenie właściwej infrastruktury rynku, tj. właściwe określenie ról i obowiązków poszczególnych uczestników rynku energii. Wdrażane rozwiązania powinny być oparte na regułach rynkowych, których podstawowym założeniem jest jednakowe traktowanie energii, niezależnie od rodzaju źródła, w jakim została wytworzona. Kluczowym warunkiem funkcjonowania rynku energii jest sprawny mechanizm bilansowania (tak od strony technicznej, jak i handlowej), który tworzy warunki dla nieskrępowanego rozwoju rynku krajowego i przyszłej integracji z wewnętrznym rynkiem Unii Europejskiej.

Dyrektywy rynkowe wymagają rzeczywistego zapewnienia odbiorcom możliwości korzystania z prawa wyboru sprzedawcy. Prowadzony przez URE monitoring korzystania przez odbiorców z prawa wyboru sprzedawcy wskazuje, że w 2005 r. z tego prawa skorzystało 35 odbiorców, którzy zakupili ok. 7 % całkowitych dostaw energii elektrycznej odbiorcom końcowym. Ogółem na warunkach rynkowych w 2005 r. dostarczono odbiorcom końcowym tylko 12,2 TWh tj. 11,4 % energii dostarczonej odbiorcom końcowym.

Niski poziom wykorzystania przez odbiorców prawa do zmiany sprzedawcy był spowodowany m.in. niedoskonałością funkcjonowania rynku hurtowego, głównie z braku możliwości konkurowania sprzedawców ze spółkami dystrybucyjnymi pomimo oferowania niższych cen energii elektrycznej. Istniejące bariery natury administracyjnej i technicznej,

takie jak brak jednolitej procedury zmiany sprzedawcy, przedłużanie i stosowanie przez spółki dystrybucyjne niejasnych zasad zmiany sprzedawcy przez odbiorcę, niekorzystne zasady bilansowania, zawyżanie przez spółki dystrybucyjne wymagań dotyczących układów pomiarowo – rozliczeniowych, wymagają wprowadzenia dodatkowych elementów umów sprzedaży i umów o świadczenie usług dystrybucyjnych oraz zadań operatorów systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych, w tym zakresie. Zwiększenie możliwości korzystania przez odbiorców energii elektrycznej z prawa wyboru sprzedawcy służyć powinno rozwojowi wytwarzania rozproszonego w wysokosprawnej kogeneracji.

Dla umożliwienia większej liczbie odbiorców korzystania z prawa wyboru sprzedawcy energii elektrycznej w nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne proponuje się uzupełnienie wymagań co do minimalnej zawartości umów sprzedaży i umów o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej (**art. 5 ust.2a i 2b Nowelizacji**). Umowy te w zakresie energii elektrycznej dla użytkowników systemu elektroenergetycznego nie uczestniczących w centralnym mechanizmie bilansowania handlowego powinny określać dodatkowo sposób określenia niezbilansowania według indywidualnych grafików handlowych odbiorców albo według opracowywanego przez operatora systemu dystrybucyjnego standardowego profilu zużycia energii elektrycznej oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe.

Umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej powinny zawierać także sposób przekazywania danych pomiarowych energii elektrycznej pobranych przez odbiorców korzystających z usług dystrybucji celem ułatwienia odbiorcom korzystania z prawa wyboru sprzedawcy.

Uzupełniono również **art. 3 o pkt 39 - 42** zawierające definicje, użyte w zmianach do art.5 i 9c nowelizacji Prawa energetycznego, pojęcia: „*podmiot odpowiedzialny za bilansowanie handlowe*”, „*centralny mechanizm bilansowania handlowego*” i „*bilansowanie handlowe*”.

Dodany w **art. 5 ust. 6a i 6b** określa wprost obowiązki sprzedawców w zakresie informowania odbiorców o strukturze paliw zużytych do wytworzenia energii elektrycznej oraz o ich wpływie na środowisko naturalne. Obecnie wymagania te powinno określać rozporządzenie wydane na podstawie art. 9 ust. 4 ustawy. Niemniej zastrzeżenia Komisji Europejskiej do sposobu implementacji tego obowiązku wynikającego z dyrektywy rynkowej dla energii elektrycznej wskazują na potrzebę uzupełnienia tego przepisu.

Również w celu ułatwienia odbiorcom korzystania z prawa wyboru sprzedawcy i umożliwienia realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez odbiorców przyłączonych do sieci operatorów systemów dystrybucyjnych energii elektrycznej uzupełniono ich zadania (**art.9c ust. 3 pkt 9a**) o:

- a) budowę i eksploatację infrastruktury technicznej i informatycznej służącej pozyskiwaniu, transmisji oraz zarządzaniu danymi pomiarowymi i zapewniającej efektywną współpracę z innymi operatorami i przedsiębiorstwami energetycznymi,
- b) pozyskiwanie, przechowywanie, przetwarzanie i udostępnianie danych pomiarowych dla energii elektrycznej pobranej przez odbiorców wskazanym przez nich sprzedawcom i podmiotom odpowiedzialnym za bilansowanie handlowe,
- c) opracowywanie, aktualizację i udostępnianie odbiorcom ich standardowych profili zużycia energii elektrycznej,
- d) opracowywanie i wdrażanie procedury zmiany sprzedawcy.

Praktyka wdrażania przepisów ustawy – Prawo energetyczne (**art.9e ust. 4 pkt 4 i ust.5**) wskazuje na potrzebę ich doprecyzowania zgodnie z wymaganiami Dyrektywy w sprawie wspierania odnawialnych źródeł energii. Zmiana art.9e ust.2 pkt 4 i ust.4 pkt 4 oraz dodanie ust.4a i 4b, służyć powinno wyeliminowaniu wątpliwości interpretacyjnych powodujących administracyjne ograniczenia częstotliwości składania wniosków o wydanie świadectwa pochodzenia za pełne kwartały roku kalendarzowego i umożliwić przedsiębiorstwom energetycznym występowanie z wnioskami stosownie do uzasadnionych ekonomicznie potrzeb co miesiąc. Zmiana art. 9e ust.5 służyć powinna wyraźnemu wskazaniu, że świadectwo pochodzenia obejmują całą energię wytworzoną w odnawialnych źródłach energii, niezależnie od jej przeznaczenia. Precyzuje również odpowiedzialność wytwórcy za zapewnienie odpowiednich urządzeń pomiarowych służących do potwierdzania ilości wytworzonej energii w odnawialnych źródłach energii. W związku z tym doprecyzowano również przepisy w art. 9a ust. 9 dodając upoważnienie do określenia w rozporządzeniu miejsca dokonywania pomiarów ilości energii elektrycznej na potrzeby realizacji obowiązku potwierdzania tej energii przez operatora.

Art. 9e ust. 3 – proponuje się dookreślić o którego operatora systemu elektroenergetycznego chodzi. Dlatego też po słowach „operatora systemu elektroenergetycznego” należy dodać „na którego terenie działania znajduje się źródło wskazane we wniosku”. Przepis ten w trakcie swego obowiązywania wzbudzał wątpliwości interpretacyjne. Przyjmowano bowiem, że może być to jakikolwiek operator, zatem to uzupełnienie wydaje się konieczne.

Zmiana w **art.16a** stanowi doprecyzowanie przepisów umożliwiające realizację upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, określającego szczegółowe wymagania co do zawartości dokumentacji przetargowej oraz warunki i tryb organizowania i przeprowadzania przetargu. Zmiana w ust.3 służy uzupełnieniu przepisów art.16a potrzebnych dla przeprowadzenia przetargu i wydania rozporządzenia wykonawczego. Natomiast tryb ogłaszania przetargu jest uregulowany w art.16a (art.16a ust.1 i 2 oraz art.9i ust.4, do którego odsyła art.16a ust.3). W związku z powyższym tryb ogłaszania przetargu nie powinien stanowić materii rozporządzenia dlatego też z treści art.16a ust.8 proponuje się go wykreślić. W art.16a ust.8 uzupełniono o tryb powołania i pracy komisji przetargowej, która jest ważnym elementem, zapewniającym przejrzyste warunki przeprowadzenia przetargu. Brak tej delegacji nie pozwalał na uregulowanie w rozporządzeniu spraw związanych z powoływaniem tej komisji.

W nowelizacji **art. 47** Prawa energetycznego dodano w ust. 2e wprowadzający podstawę prawną dla Prezesa URE stosowanej już obecnie do analizy i weryfikacji kosztów uzasadnionych uwzględnianych w taryfach, o których mowa w art. 45 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy – Prawo energetyczne oceny efektywności działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych opartych na metodzie porównawczej między przedsiębiorstwami energetycznymi. Zmiana ta wynika z wniosków Najwyższej Izby Kontroli zawartych w Informacji o wynikach kontroli działalności zakładów energetycznych w zakresie ograniczania nieuzasadnionych strat energii wprowadzonej do sieci elektroenergetycznej i wpływu tych strat na wysokość ustalanych taryf. Możliwość stosowania metod porównawczych w zatwierdzaniu taryf pozwala na promowanie przedsiębiorstw energetycznych działających bardziej efektywnie, co jest zgodne z rynkowym podejściem do regulacji taryf.

W **art. 56** ust. 1 pkt 6 doprecyzowano zakres przypadków stosowania kar pieniężnych, w przypadku stosowania taryf niezgodnie z określonymi w niej warunkami.

Uzasadnienie przepisów przejściowych i końcowych ustawy

Art.2. Wprowadza zmiany do ustawy – Prawo ochrony środowiska polegające na uzupełnieniu art.401 ust.9 i 10, że przychodami Narodowego Funduszu są także wpływy z opłat zastępczych, o których mowa w art. 9a ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, oraz że przychody, o których mowa w ust. 9, przeznacza się wyłącznie, oprócz wspierania odnawialnych źródeł energii, także na wspieranie wysokospranej kogeneracji.

Art. 3. Wprowadza zmianę w ustawie o systemie oceny zgodności uzupełniającą zakres działania Centrum Akredytacji o zadania prowadzenia wykazu akredytowanych jednostek, które zatrudniają osoby o odpowiednich kwalifikacjach technicznych z zakresu kogeneracji w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, celem realizacji badań sprawozdań przedsiębiorstw energetycznych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji.

Art. 4 wprowadza terminy dostosowania umów sprzedaży i umów o świadczenie usługi dystrybucji do zmienionych przepisów art. 5 ust. 2a i 2b. Uzyskanie od 1 lipca 2007 r. przez wszystkich odbiorców prawa do wyboru sprzedawcy energii elektrycznej oraz wyodrębnienie operatorów systemów dystrybucyjnych wymaga uregulowania w umowach sposobów bilansowania handlowego odbiorców nie uczestniczących w centralnym mechanizmie bilansowania handlowego, umożliwiające bezpieczeństwo dostaw, zmianę sprzedawcy i rozwój konkurencji w dostawach energii.

Art. 5 wprowadza okresie przejściowym na 5 lat utrzymanie niższych opłat za przyłączenie jednostek kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej do 5 MW, które zostały wprowadzone w 2005 r., dla zapewnienia stabilności prawa.

Art. 6 określa termin pierwszego ogłoszenia jednostkowych opłat zastępczych, które będą obowiązywały w roku 2007 r., co powinno nastąpić w ciągu 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 7 reguluje w okresie przejściowym wprowadzenie w życie zmienionych przepisów art.32 ust.1 pkt 1 w zakresie koncesjonowania wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu, dla przedsiębiorstw energetycznych, które nie posiadają wymaganej koncesji i zamierzają wystąpić z wnioskiem o wydanie gwarancji pochodzenia. Podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnym skojarzeniu, która na podstawie przepisów dotychczasowych nie wymagała uzyskania koncesji i które zamierzają wystąpić z wnioskiem o wydanie gwarancji pochodzenia na tą energię mogą zgodnie z tym przepisem tę działalność wykonywać na dotychczasowych zasadach do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, pod warunkiem złożenia wniosku o udzielenie koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji ustawy – Prawo energetyczne.

Art. 8 wprowadza wymagania dla potwierdzania wiarygodności wniosków o wydanie świadectw pochodzenia w pierwszym roku stosowania przepisów o wydawaniu świadectw pochodzenia z kogeneracji w 2007 r. na podstawie danych uzyskanych w 2006 r. potwierdzonych przez akredytowaną jednostkę badawczą. Prawo do uzyskania świadectw pochodzenia z kogeneracji zgodnie z dyrektywą powinno zostać zapewnione w sześć miesięcy od dnia 21 lutego 2006 r. Wprowadzenie tzw. audytu startowego, i objęcie nim całego roku 2006, pozwoli na rzeczywistą weryfikację potencjału wysokosprawnej kogeneracji na terenie kraju. Przeprowadzenie tego audytu warunkowałoby wydanie pierwszego świadectwa dla danego podmiotu dla energii wytworzonej w 2007 r. z

kogeneracji, a nie uzyskanie koncesji, co ma swój aspekt pozytywny, ponieważ koncesje będą wydawane na produkcję w kogeneracji (nie necessarily wysokosprawnej) natomiast system wsparcia jest przewidywany jedynie dla kogeneracji wysokosprawnej. Jest także zgodny, z przyjętym w projekcie ustawy, przeprowadzaniem audytu kontrolnego na początku każdego roku po okresie rozliczeniowym. Dla umożliwienia uzyskania świadectw pochodzenia z kogeneracji dla energii wytworzonej w 2006 r. dopuszcza się wydanie świadectw pochodzenia z kogeneracji za okres od dnia wejścia w życie ustawy do końca roku, co jest zgodne z dyrektywą. Świadectwa te nie będą mogły być uwzględnione w realizacji obowiązków zakupu energii elektrycznej w 2006 r. jak również w obowiązku uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia w latach następnych. Jest to podyktowane uniknięciem zakłóceń w rozliczeniach tych obowiązków.

Art. 9 mówi, że pierwsze ogłoszenie raportu, o którym mowa w art. 9n ust. 1 ustawy wymienionej w art. 1, nastąpi w terminie do dnia 21 lutego 2007 r. Termin oraz zakres raportu został określony zgodnie z wymogami Dyrektywy 2004/8/WE w tym zakresie.

Art. 10 określa właściwość przepisów do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, do których będzie stosować się przepisy tej ustawy. Dotyczyć to będzie w szczególności warunków przyłączenia do sieci dla źródeł energii w wysokosprawnym skojarzeniu.

Art. 11 Nowelizacji przewiduje, iż przepisy wykonawcze wydane przed dniem wejścia w życie Nowelizacji na podstawie upoważnień zmienionych niniejszą Nowelizacją zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych aktów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 12 Nowelizacji przewiduje, iż do wypełnienia i oceny wypełnienia obowiązku zakupu, o którym mowa w art. 9a ust. 8 Prawa energetycznego w obecnym brzmieniu (za rok 2006) stosowane będą przepisy dotychczasowe, przed wprowadzeniem niniejszej Nowelizacji.

Art. 13 stanowi, że obowiązek uzyskania i umorzenia świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji stanowiący wsparcie dla wytwórców energii elektrycznej z kogeneracji ustala się na okres pięciu lat.

W tym okresie na podstawie opracowywanej analizy powinny zostać wypracowane inne formy wsparcia tej energii zgodne z zasadami rynkowymi. Jest to niezbędne szczególnie w sytuacji planowanej zgodnie z „Programem dla elektroenergetyki” konsolidacji pionowej sektora elektroenergetycznego (do 4 podmiotów). Ponadto powinien zostać rozwiązany problem KDT, co umożliwi konkurowanie energii elektrycznej z kogeneracji na rynku energii. Również energia elektryczna z wysokosprawnej kogeneracji dostarczana na rynku lokalnym i powodująca mniejsze zagrożenie dla środowiska powinna stać się bardziej konkurencyjna po wprowadzeniu rozwiązań promujących lokalne źródła o mniejszym zanieczyszczeniu środowiska, w tym wskazanymi w dyrektywie ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych.

Art.14. Proponuje się, aby Nowelizacja weszła w życie w terminie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, jednakże przepisy art.9a ust. 8 i 8a, art.9c ust 6 i 7 i art.56 ust.2a pkt 3 Nowelizacji, które stosowane byłyby od dnia 1 stycznia 2007 r. Natomiast art. 23 ust. 2 pkt 18 lit a, będzie stosowany od dnia 1 stycznia 2008 r.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji

I. Cel wprowadzenia ustawy

Nowelizacja ustawy – Prawo energetyczne ma głównie na celu dostosowanie jej przepisów do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. *w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na wewnętrznym rynku energii oraz zmieniającej dyrektywę 92/96/EWG (Dz. Urz. WE L 52 z 21.02.2004) oraz*

Realizuje zatem zasadnicze cele tej dyrektywy, jakim jest zwiększenie efektywności energetycznej i poprawa bezpieczeństwa dostaw energii poprzez stworzenie ram prawnych dla wspierania i rozwoju wysokosprawnej kogeneracji, opartej na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe oraz oszczędności energii pierwotnej na wewnętrznym krajowym rynku energii, z uwzględnieniem warunków klimatycznych i gospodarczych. Tym samym nowelizacja ta stanowi istotny element w tworzeniu w naszym kraju sprzyjających warunków legislacyjnych dla rozwoju kogeneracji.

II. Konsultacje społeczne

Projekt nowelizacji ustawy został poddany konsultacjom społecznym (wykaz podmiotów w załączeniu), a w szczególności z:

- Polskim Towarzystwem Elektrociepłowni Zawodowych, skupiającym wytwórców energii elektrycznej i ciepła pracujących w oparciu o technologię kogeneracji, działających w sektorze zawodowych przedsiębiorstw elektroenergetycznych,
- Stowarzyszeniem Niezależnych Wytwórców Energii Skojarzonej, skupiającym wytwórców energii elektrycznej i ciepła pracujących w oparciu o technologię kogeneracji i działających poza sektorem zawodowych przedsiębiorstw elektroenergetycznych,
- Izbą Gospodarczą Ciepłownictwo Polskie, skupiającą szerokie środowisko ciepłowników i odbiorców ciepła,
- Innymi organizacjami gospodarczymi i operatorami działającymi w systemie elektroenergetycznym i ciepłowniczym, organizacjami pracodawców, związków zawodowych i naukowo- technicznych.
- Projekt został też przesłany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Przedkładając ten projekt, kierowano się zasadniczą przesłanką, jaką jest kontynuowanie polityki wspierania działań mogących przyczynić się do zwiększenia efektywności wykorzystania energii w naszym kraju przy zachowaniu rozwoju konkurencji rynku energii i ograniczenie wpływu tych mechanizmów na wzrost cen dla odbiorców oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw ciepła użytkowego i energii elektrycznej do odbiorców. Sprawą kluczową jest zwiększenie wiedzy o potencjale kogeneracji i korzyściach ze stosowania tej technologii dla konsumentów, gospodarki i środowiska naturalnego.

Przygotowana nowelizacja ustawy w zakresie kogeneracji zawiera sugestie i uwagi środowisk energetyków, zajmujących się w sposób profesjonalny wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji i poza nią. Interesy różnych środowisk są tutaj przeciwne. Odbiorcy energii, energetyka przemysłowa, spółki dystrybucyjne i przesyłowe oraz zajmujące się obrotem energią elektryczną opowiadają się za pełną liberalizacją rynku energii i za ograniczeniami w stosowaniu mechanizmów wsparcia dla wytwórców w skojarzeniu uznając, że o rozwoju określonych źródeł energii powinien decydować rynek energii i

konkurencyjność wykonywanej działalności. Natomiast wytwórcy energii z kogeneracji wykazują na brak możliwości rozwoju wysokosprawnej kogeneracji w obecnych uwarunkowaniach w przypadku braku mechanizmów wspierających ich produkcję.

Projekt uwzględnia następujące główne przesłanki:

- 1) objęcie obowiązkiem odbioru energii elektrycznej z kogeneracji całej wytworzonej energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji,
- 2) wprowadzenie:
  - a) świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, wydawanego w okresach miesięcznych,
  - b) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji, oddzielnie dla jednostek kogeneracji zużywającej paliwa gazowe i o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW lub uiszczenia opłaty zastępczej,
  - c) kar jako środka dla egzekwowania tego obowiązku,

oraz zobowiązuje ministra właściwego do spraw gospodarki do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowego obszaru zagadnień związanych z obowiązkiem wydawania świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji.

III. Zakres OSR

OSR sporządzono zgodnie z obowiązującymi zasadami, przy czym obejmuje ona minimalny zakres oceny ze względu na to, że regulacja nie pociąga za sobą dodatkowych kosztów dla budżetu państwa.

IV. Skutki wprowadzenia regulacji

1. Wpływ na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Wprowadzenie regulacji nie powoduje zwiększenia wydatków budżetu i sektora publicznego.

Wprowadzane zmiany w prawie energetycznym w zakresie implementacji Dyrektywy 2004/8/WE powinny przyczynić się do lepszego wykorzystywania paliw w energetyce w procesach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła poprzez wzrost udziału wytwarzania energii w kogeneracji, charakteryzującej się wyższą sprawnością przetwarzania energii paliw pierwotnych, a tym samym odpowiednio mniejszym ich zużyciem w stosunku do zużycia w rozdzielonym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła. Wytwarzanie energii w kogeneracji pozwala na oszczędności paliw pierwotnych do 30% w stosunku do wytwarzania rozdzielonego. Prognozowany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce powoduje wzrost zapotrzebowania na paliwa pierwotne. Szacuje się, że w przypadku Polski oszczędności paliwa pierwotnego dzięki wytwarzaniu w kogeneracji wynoszą do ok. 3 mln. ton węgla. Będzie to miało istotny wpływ na poprawę konkurencyjności gospodarki. Istniejące w Polsce instalacje mają stosunkowo niską efektywność, a jej podniesienie może przyczynić się do znaczącego wzrostu oszczędności paliwa pierwotnego i ograniczeniu emisji substancji szkodliwych do atmosfery. Zatem zmiany te powinny dobrze służyć wzrostowi gospodarczemu kraju poprzez poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie uciążliwości energetyki dla środowiska naturalnego z tytułu obniżenia zużycia paliw.

Wzmocnienia kadrowego wymagają komórki odpowiedzialne za monitorowanie systemu wydawania świadectw pochodzenia przez Prezesa URE i przygotowanie odpowiednich

sprawozdań w ramach urzędu ministra właściwego do spraw gospodarki. Konieczne wzmocnienie kadrowe jest możliwe do realizacji w drodze zmian organizacyjnych urzędów w ramach limitu zatrudnienia i zaplanowanych środków na wynagrodzenia w ustawie budżetowej. Objęcie koncesjonowaniem wytwarzania energii w kogeneracji w celu zapewnienia pewności wspierania tylko wysokosprawnej kogeneracji spowoduje opłaty koncesyjne pokrywające dodatkowe koszty regulacji związane z wprowadzeniem systemu wydawania i umarzania świadectw pochodzenia z kogeneracji.

Rozszerzony został wymagany dyrektywą zakres badań statystycznych dotyczący wysokosprawnej kogeneracji. Dodatkowe koszty dodatkowych badań statystycznych finansowanych z budżetu w 2006 r planowane są w wysokości 79 tys. zł. Badania statystyczne będą wykonywane corocznie.

Koszt wykonania wymaganej dyrektywą analizy potencjału wysokosprawnej kogeneracji w Polsce finansowanej z budżetu Ministra Gospodarki planuje się w wysokości 100 tys. zł.

2. Wpływ na sektor przedsiębiorstw

Realizowany w elektrociepłowniach proces skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze swojej natury przyczynia się do znaczącej oszczędności paliw pierwotnych, a to z kolei sprzyja nie tylko poprawie bezpieczeństwa energetycznego, ale także zmniejszeniu emisji szkodliwych gazów powstających w procesie spalania tych paliw. Elektrociepłownie pełnią również ważną funkcję na lokalnych rynkach energii, przyczyniając się do zmniejszenia strat przesyłu energii elektrycznej, zwiększenia niezawodności zasilania odbiorców oraz wykorzystania lokalnych zasobów paliw i energii. Ponadto zwiększenie efektywności wykorzystania paliw pierwotnych przyczynia się do zmniejszenia kosztów zewnętrznych powodowanych przez zanieczyszczenie środowiska, które w przyszłości będą uwzględniane w kosztach energii. Dlatego promowanie rozwoju wysokosprawnych kogeneracyjnych źródeł energii powinno przyczynić się do wzmocnienia pozycji rynkowej tych źródeł energii jako efektywnych energetycznie i przyjaznych dla środowiska, pozwalających równocześnie na rozwój nowoczesnych systemów centralnego ogrzewania z dostawą ciepła bez zagrożeń dla użytkowników i otoczenia. W kolejnych latach należy zatem oczekiwać stopniowej poprawy kondycji ekonomicznej źródeł energii bazujących na wykorzystywaniu wysokosprawnej kogeneracji, szczególnie w warunkach stale rosnących cen paliw kopalnych i ropopochodnych. Wprowadzenie mechanizmów wsparcia dla kogeneracji celem uzyskania rozwoju wytwarzania w wysokosprawnej kogeneracji będzie pozwalało przedsiębiorstwom na modernizację i budowę nowych jednostek kogeneracji. Wypracowanie tych mechanizmów będzie dokonane w ramach podjętych prac nad określeniem potencjału kogeneracji w kraju i oceny kosztów jej rozwoju oraz określenie kierunków i zakresu rozwoju. Koszty rozwoju kogeneracji powinny być porównywalne do kosztów modernizacji i rozwoju innych źródeł energii niezbędnych dla pokrycia zapotrzebowania kraju na energię i ciepło użytkowe.

3. Wpływ na sektor rządowy i samorządowy

Projekt ustawy jest implementacją do krajowego porządku prawnego dyrektywy nakładającej na państwa członkowskie dodatkowe obowiązki w zakresie analizy krajowego potencjału dla wysokosprawnej kogeneracji, oceny postępów w zwiększaniu jej udziału w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła oraz corocznego obowiązku składania raportów z danymi statystycznym o krajowej produkcji energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji, efektywności tego procesu i zużywanych paliwach. Wprowadzenie tą ustawą obowiązku wydawania gwarancji pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnym skojarzeniu jest jednocześnie nałożeniem dodatkowego zakresu obowiązków dla tego urzędu. Jednak dla wypełnienia tych nowych obowiązków w sektorze rządowym nie zachodzi

konieczność tworzenia nowych struktur, a jedynie dostosowanie i ewentualna rozbudowa już istniejących, co będzie wymagać odpowiedniego wzmocnienia kadrowego zespołów realizujących powstałe nowe zadania. Liczba jednostek dla których będą wydawane świadectwa pochodzenia jest mniejsza o połowę niż w przypadku działającego już systemu wydawania świadectw pochodzenia dla odnawialnych źródeł energii. Urząd Regulacji Energetyki posiada już doświadczenie w tym zakresie co powinno ułatwić wprowadzenie podobnego systemu dla kogeneracji.

Należy oczekiwać, że wejście w życie nowych regulacji wsparcia skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła stanie się pozytywnym impulsem dla samorządów szczebla wojewódzkiego i gminnego w podejmowaniu przez nie inicjatyw na rzecz rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie energetyki i ciepłownictwa, szczególnie związanych z poszukiwaniem efektywnych rozwiązań wykorzystania lokalnych surowców energetycznych oraz rozwojem usług multimedialnych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów, które w bezpośredni sposób wpływałyby na rynek pracy. Jednakże rozwój lokalnych inicjatyw budowy i przebudowy źródeł ciepła, z wykorzystaniem technologii kogeneracji, w tym również z zastosowaniem jednostek mikro i minikogeneracji oraz rozwój zużycia gazu ziemnego może prowadzić do korekt struktury zatrudnienia na rynkach lokalnych, w szczególności w branży energetycznej i związanych z nią usługach.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki

Projektowane w ustawie regulacje powinny pośrednio wpływać na wzrost konkurencyjności gospodarki poprzez poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie uciążliwości energetyki dla środowiska naturalnego z tytułu obniżenia zużycia paliw. W zależności od ustaleń poziomu obowiązku pozyskania i umorzenia świadectw pochodzenia i jednostkowej opłaty zastępczej może wystąpić w pierwszym okresie wprowadzania tych rozwiązań wzrost kosztów związany z uzyskaniem świadectw pochodzenia lub uiszczenia opłaty zastępczej i cen energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, w przypadku gdy wielkość obowiązku będzie ustalona na nieco wyższym od poziomu możliwej podaży świadectw pochodzenia, a spadek cen energii będzie niewystarczający dla zrekompensowania dodatkowych kosztów obowiązku. W następnych latach powinien nastąpić spadek cen energii elektrycznej gdy poziom obowiązku będzie zbliżony do ilości wydanych świadectw pochodzenia i powstanie większa podaż świadectw pochodzenia w związku ze wzrostem ilości energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji w stosunku do ustalonego poziomu obowiązku ich pozyskania i umorzenia oraz tworzeniem warunków dla konkurencji. Niemniej innym istotnym czynnikiem w pierwszym okresie będzie możliwość spełnienia przez wytwórców energii w kogeneracji warunków pomiarów energii i paliw dla uzyskania potwierdzenia przez jednostki badawcze danych wytworzenia energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji uzasadniających wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji i uzyskaniem przychodów ze świadectw pochodzenia z kogeneracji. W sytuacji dużych potrzeb inwestycyjnych w energetyce dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii dla gospodarki w najbliższych latach dodatkowe środki uzyskane przez wytwórców ze świadectw pochodzenia z kogeneracji będą mogły być przeznaczone na rozwój źródeł wytwarzania w kogeneracji. Projekt wpłynie również korzystnie na rozwój badań w zakresie nowych technologii kogeneracyjnych w wyniku zaangażowania jednostek badawczych i laboratoriów do procesu wydawania świadectw pochodzenia z kogeneracji.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Przepisy ustawy nie zawierają bezpośrednio odniesień do poszczególnych regionów, jednakże ze względu na spodziewaną stymulację w zakresie modernizacji i rozwoju źródeł wykorzystujących technologię kogeneracji oraz mikro i minikogeneracji, dążenie do zwiększenia energetycznego wykorzystywania lokalnych źródeł paliw i energii w ramach rozwoju przedsięwzięć partnerstwa publiczno-prywatnego w obszarze energetyki i ciepłownictwa poprzez tworzenie gminnych, między-gminnych lub regionalnych przedsiębiorstw multienergetycznych oraz rozwój wykorzystania gazu ziemnego, przepisy tej ustawy powinny pozytywnie wpływać na gospodarczą i społeczną sytuację regionów w wieloletniej perspektywie.

7. Skutki ekologiczne wdrożenia ustawy

W procesie spalania paliw wykorzystywanych w energetyce, przy oddzielnym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła, występuje znacząca emisja do atmosfery dwutlenku węgla, tlenków azotu, dwutlenku siarki i pyłu. Natomiast proces skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła ze swojej natury przyczynia się do oszczędności paliw, co sprzyja odpowiedniemu zmniejszeniu emisji szkodliwych gazów. W 2004 r. w wyniku stosowania kogeneracji uzyskano obliczoną zgodnie z metodologią określoną w Dyrektywie oszczędność paliw w przeliczeniu na węgiel kamienny w wysokości ok. 3 463 tys. ton. Również rozwój wykorzystania gazu ziemnego zmniejsza zanieczyszczenie środowiska. Dlatego bezpośrednio korzyści ekologiczne, jakie wiążą się z wdrożeniem przepisów tej ustawy, to zmniejszenie emisji tych szkodliwych substancji do atmosfery, co w skali nie tylko naszego kraju będzie bardzo pożądanym efektem na drodze dążenia do poprawy stanu środowiska naturalnego. Oszczędności emisji dwutlenku węgla powstałe dzięki produkcji w kogeneracji w istniejących w Polsce instalacjach wynoszą ok. 7 mln. ton. Oszczędność ta może wzrosnąć 3-krotnie dzięki pełnemu wykorzystaniu potencjału rozwoju kogeneracji w kraju, co istotnie wpłynie na koszty zewnętrzne i poprawę stanu środowiska i zdrowia ludności.